СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 39. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 29-го лютого 1944. No. 39. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, February 29, 1944. VOL. LII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПІДВИШКА ПОШТОВОЇ ОПЛАТИ З КІНЦЕМ БЕРЕЗНЯ

НЮ ЙОРК. — Після того, як у пятницю 25. лютого федеральний сенат ухвалив поновно приняти податковий закон, заветований президентом Рузвелтом і тимсамим законопроект став з а к о н о м, директор нюйорської поштової округи Алберт Голдман проголосив, що в новому податковому законі находиться постанова про підвишку почтової оплати. Підвишка буде заведена з днем 26. березня 1944. Оплата буде однакова від усіх листів, місцевих і краєвих, іменно по 3 центи. Підвищена буде теж оплата на поштові воздушні посилки з 6 центів на 8 центів. Тому, що нема 8 центових поштових марок для воздушної пошти, їх саме тепер друкують. Поштова оплата для воздушних посилок, що виносить тепер по 6 центів за половину унції, остане та сама. Зміни зайшли в оплаті пакункових посилок, грошевих („моні ордер"), реджистрованих, а значно буде теж підвищена оплата на посилки з післяплатою („Сі Ов Ді"). Подрібні постанови будуть видруковані незабаром і їх можна буде дістати в місцевих поштових урядах.

ЗАПОВІДАЮТЬ ОСТАННІЙ ПОДАТКОВИЙ ВИКАЗ.

ВАШИНГТОН. — Предсідник буджетової комісії в палаті репрезентантів Роберт Л. Дотон потішив податковців, котрі мають клопоти з виповненням складного податкового виказу за 1943. р., що це буде останний податковий виказ в Америці. За пляном, який він предложить конґресови впродовж двох тижнів, увесь особисто-доходовий податок буде вибираний при виплатах за працю і тому не треба буде виповняти ще окремого виказу в будучности.

ПАЙКОВІ ЗНАЧКИ ВЕЛИЧИНИ ДЕСЯТАКА.

НЮ ЙОРК. — В обігу появилися пайкові значки величини „дайма". Вони вироблені з нового матеріялу „пластику" і їх вимінюють власники харчових та мясних крамниць за дотеперішні паперові значки, але лише при видаванню решти. Люди хвалять собі нові пайкові значки, бо вони вигідні в торговельнім обороті, подібно, як дрібні гроші.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ БІЛІОНИ НА ПІСЛЯВОЄННУ ПРАЦЮ ПО МІСТАХ.

НЮ ЙОРК. — Приватні промисловці нюйорської округи вже виготовили пляни на пущення в рух підприємств безпосередно після війни. Кілька біліонів долярів будуть видані упродовж 5 найближчих літ, щоб довести бизнес до нормального стану. Про це говорив посадник Ля Ґвардія у промові по радіо яку передано по цілому краю. На його думку, нюйорські підприємці, наладнуючи промисел у своїй окрузі,принесуть теж добробут для цілого краю. — Ля Ґвардія подав до відома, що цей плян вироблений окремою комісією, яка досі запитувала понад тисяч бизнесменів про їхні наміри, отже це є щось конкретного, а не здогад. Ця тисячка підприємств, що вже готова видати півтора біліона на промислові роботи, є лише малою частиною у загальних плянах, які дальше виготовляються. Крім цього управа міста виготовила від себе плян прилюдних робіт з видатком один біліон долярів.

МИНАЄ НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ПЕРЕВОЗОВИХ КОРАБЛІВ У РОСІЮ.

ВАШИНГТОН. — В 1943. р. Злучені Держави подвоїли свої посилки на підставі Ленд-Лізу до Совєтів, а крім цього перемогли небезпеку від німецьких субмарин. Ця небезпека змаліла тепер до 1 відсотка, замісць попередних 12 відсотків. Про це видав прилюдну заяву Адміністратор Чужинної Економії Ліо Т. Кравлі. Він теж виявив, що від жовтня 1941. р. вислано до Совєтів на підставі Ленд-Лізу 8,400,000 тон матеріялів, вартости $4,243,804,000. В самому 1943. р. ці посилки досягли містоти 5,400,000 тон, а в 1942. р. вони обняли 2,800,000 тон.

Воєнна Адміністрація Харчів виявила, що в 1943. році вислано до чужинних країв 11,488,000,000 тон харчів і інших земельних продуктів на підставі Ленд-Лізу. Є це теж подвоєне зусилля в порівнанню з 1942. роком.

ЗГОРІЛА СЛАВНА ЗАБАВОВА ЗАЛІЗНИЦЯ.

БРУКЛИН (Ню Йорк).—Розголошувана як найбільша в світі сценічна залізниця, що возила цілими роками тисячі гостей, що прибували з зілого світу до прибережної купелевої місцевости Коні Айленд, згоріла в ночи з суботи на неділю. Вона обіймала цілий міський сквер і тому вогонь прибрав великі розміри. Ніхто, на щастя, не втратив життя, а покалічених є лише 3 члени вогневої сторожі.

ШУКАЄТЕ ПРАЦІ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт на 4. стор. „Свободи".

Польський режім у Москві небезпекою для дисципліни Аліянтів

НЮ ЙОРК. — Пляни Москви, щоб польську армію поза границями її краю піддати під прикази новоіменованого з Москви міністра війни, ближче невідомого ґенерала Новлі, на місце дотеперішнього польського головного команданта ґен. Сосновского, криють велику небезпеку для Аліянтив. Таку тумку висловлює воєнний критик газети Геральд Трибюн Джордж Філдинґ Еліот. Головно постанова, щоб Ноля обняв команду не лише над польськими військами на території Совєтів, але теж і на Близкому Сході та навіть в Анґлії, є дуже небезпечна. Досі польські війська поза границями Польщі, за виїмком новостворених дивізій „польських патріотів" під Совєтами, оставали під командою польського уряду в Лондоні і боролися побіч анґлійських та американських вояків в Африці, тепер в Італії та на інших фронтах. Вістка, передана по радіо з Москви, твердить Еліот, скоро рознесеться між польськими вояками і викличе заколот. Захитається льояльність і мораль між вояками, впаде дисципліна. Внаслідок такого настрою треба буде вицофати польські війська з їхніх відповідальних позицій, де їх поставлено тому, що поляків вважають добрими войовниками. Вицофання потягне за собою переміни цілих плянів, а це знову принесе опізнення у дотеперішній офензиві. Націсти без сумніву використають цю нагоду, порозкидають відповідні летючки поміж польське населення і готово прийти до заколоту навіть на польській землі.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ЗАПОЧАТКОВАНО ЮВИЛЕЙНИЙ РІК УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. (Вл. кор. „Свободи"). — В неділю, 27. лютого, Злучені Відділи Українського Народнього Союзу Філядельфійської Округи започаткували ювилейний рік У. Н. С. Після ранних богослужень в українсько католицькій катедрі відправив панахиду за померших членів У. Н. С. о. Волянський ,в православній катедрі о. Савчук, а в церкві на Френкфорді о. Уляницький, В год. 2. сполудня відбулися в Українській Салі змагання „бескетболової" дружини У. Н. С. із такоюж дружиною з каледжа св. Василія Великого із Стемфорду із вислідом 62: 55. В 6. год. ввечір відбувся в Українській Салі святочний концерт, виконаний силами Українського Сиротинця під проводом СС. Василіянок і панни Анни Матковської як солістки. Концерт відкрив гол. контрольор У. Н. С. д-р В. Ґалан, святочну промову виголосив містопредс. Григорій Ґерман, а закінчив гол. радний Степан Слобдян. Щирий довгий привіт прислав пенсилвенійський сенатор Джеймс Дж. Дейвис.

Поляки відкидають лінію Курзона

ЛОНДОН. — Польський уряд на вигнанню подав британійському урядови рішучу відмову приняти лінію Курзона як основу переговорів між ним і советським урядом.

Аліянтські дипльоматичні круги вважають цей крок уряду Міколайчика за знищення всяких можливостей дальших зносин між ним і советським урядом.

ПОЛЯКИ НА СХОДІ ДАЛІ ГОВОРЯТЬ „НЄ ДАМИ ПОЛЬСКЕЙ ЗЄМІ"

КАЇРО. — Офіціяльний орґан польської армії на Середньому Сході виступає ґостро проти промови британійського прем'єра Чорчила й заявляє в передовиці, що поляки не пристануть на поменшення Польщі по війні. „Ми просто не хочемо бути зїджені ніким, чи вовком, чи медведем. Ми не здаємо й не здамо нічого. Ми не дамо нашої згоди на зменшення нашого краю". Тут звісно йде за українські й білоруські провінції передвоєнної польської держави.

ЧУТКИ ПРО ЗАПРОШЕННЯ ФІНЦІВ НА ПЕРЕГОВОРИ ДО МОСКВИ

ЛОНДОН. — З невтральних жерел виринула вістка, що московський уряд запросив фінський уряд вислати до Москви своїх представників для мирових переговорів.

Супроти великого советського налету на фінську столицю Гелсінки дальші поступи фінсько-советського зближення здержані.

„ПРАВДА" АТАКУЄ ГЕРСТА

МОСКВА. — Давид Заславський помістив у „Правді" гострий виступ проти американського газетного накладця Вилйема Рендолфа Герста. Закидує йому працю на користь Німеччини й Гітлера; мовляв, коли найкращі сини Америки й Анґлії проливають свої кров проти Гітлера, Герст проливає чорнило, аби розбити проти-Гітлерівську коаліцію.

ШВАЙЦАРІЯ ЗБЛИЖАЄТЬСЯ ДО СОВЄТІВ

ЛОНДОН. — „Дейлі Скеч" подає вістку, що між Швайцарією й Росією прийде незадовго до навязання офіціяльних звязків. Як відомо, Швайцарія не мала зо советами офіціяльних звязків до війни. Зміна політики супроти советів, каже „Дейлі Скеч", є випливом зросту сили советів та зросту певности в Швайцарії, що по війні совети будуть відогравати в Европі важну ролю.

НАСТУП НА НАМУРІ.—Американські вояки в своїм наступі на острові Намурі переходять попри побитих японських вояків. Один вояк (на дальшому пляні, в центрі світлини) несе нову зброю, звану „базука".

ВЕЛИКА ПЕРЕМОГА КОЛО ТРУКА

ПЕРЛ ҐАРБОР. — Остаточні підрахунки ворожих утрат коло острова Трука, оперті на найновіші світлини, виказують, що американці знищили там ворогови не менше як 40 кораблів. Американці затопили не 19 японських кораблів, як спершу було подано, а 23, затопили правдоподібно 6, а не 7, та ушкодили 11, а не 9. Разом ворогови зраблено шкоду на 75,000 до 100,000 тон містоти.

Бомбовики воєнної фльоти й армії били далі по Понапе, Кусайе, Навру й інших базах на середньому Пацифіку.

Американські нищителі бомбардували порт Рабавл, на Новій Британії, а зараз по бомбардуванню з кораблів налетіли на Рабавл літаки та скинули на нього 112 тон бомб. Ворог не ставив у повітрю ніякого спротиву.

Літаки фльоти затопили теж два перевозові кораблі коло Кавієнґу, на Новій Ирляндії.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ НАД ІНДО-КИТАЄМ.

ЧУНКІНҐ (Китай). — Американські летуни доконали низки налетів на японські порти в Індо-Китаю та наробили японцям великих шкід у доках і магазинах. Затоплено в них принаймні три кораблі.

Китайські летуни затопили принаймні 6 японських перевозових кораблів у гирлі ріки Міну, при побережжю Фукієну.

Діяльність китайських військ заставляє японців до відступу в Бурмі.

ДО АНҐЛІЇ ПРИВЕЗЕНО ВЕЛИКАНСЬКИЙ КОНТИНГЕНТ АМЕРИКАНСЬКИХ ВІЙСЬК.

ЯКИЙСЬ БРИТІЙСЬКИЙ ПОРТ. — На посилення аліянтської інвазійної армії ґенерала Айзенговера привезено сюди під конвоєм найбільший контингент американських військ, який колинебудь переїхав Атлянтик. Війська мають тепер переходити вишкіл в Британії. Їх перевезено в рекордово короткім часі й без нападів збоку ворожих субмарин.

В ІТАЛІЇ ПОГОДА ДАЛІ ПЕРЕШКАДЖАЄ ОПЕРАЦІЯМ.

АЛЖІР. — Погода далі не дає розвинутися більшим воєнним операціям в Італії. Внаслідок дощів можливі тільки менші операції.

Німці почали вживати проти аліянтських інвазійних військ, висаджених під Римом, безмоторових літаків.

БОМБАРДУВАЛИ АВҐСБУРҐ.

ЛОНДОН. — Великі формації британійських, канадійських і встралійських бомбовиків виконали в суботу два налети на Німеччину та скинули в них разом 1,800 тон бомб. Бито при тому передусім по місті Авґсбурґу й по інших містах південної Німеччини. Бомбардовано теж ворожі бази в Голяндії.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ПІД ПСКОВОМ.

ЛОНДОН. — Червона армія заняла в своїм наступі на північному секторі коло 300 сіл та підсунулася на віддаль 15 миль до Пскова.

Московський комунікат говорить теж про нову офензиву коло Нікополя, в Україні, та про розбиття німецької офензиви коло Луцька, що лежить уже на території, що до війни належала до Польщі. Найзавзятіші бої йдуть тепер коло українських міст Гаврилівки й Петрівки.

ВЕЛИКИЙ РЕЙД НА ГЕЛСІНКИ.

ЛОНДОН. — Велика сила советських літаків виконала в неділю великий рейд на Гелсінки, столицю Финляндії. Фінські газети подають число літаків у цьому налеті на 600. Люди, що бачили цей рейд та вспіли дістатися після нього за границю, кажуть, що він знищив 75 процентів усіх домів фінської столиці та що він поширив серед населення справжню поляку.

ПОВАЖНІ УДАРИ ПРОТИ НІМЕЦЬКОГО ЛЕТНИЦТВА.

ЛОНДОН. — Один урядник американських стратеґічних повітряних сил в Европі обчисляє, що масові бомбардування аліянтських німецьких промислових центрів підривають німецьке летництво. Внаслідок цих бомбардувань німець на продукція літаків за місяць зійшла з 2,500 на 1,230. Через те німецьке летництво не може ставити справжнього опору аліянтським повітряним операціям.

ПАРТИЗАНИ ТІТА ЗАХОПИЛИ ДАЛЬМАТІЙСЬКІ ОСТРОВИ.

ЛОНДОН. — Кватира югославських партизанів маршала Тіта подає вістку про заняття ними більшости стратеґічно важних островів при побережжю Дальмації, на котрих німці назбирали були поважні воєнні припаси. Комунікат каже теж, що американські „літаючі фортеці" розбили залізничий дворець і фабрику в Загребі, столиці куклового хорватського уряду.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число в суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	

Жіночі зарібки в війну

Дивізія жінок в промислі при нюйорському стейтовому департаменті праці подала до публичного відома розслід про воєнні зарібки жінок. Цей розслід треба тільки привитати, бо з різних сторін підносяться голоси, що мовляв жінки заробляють кольосальні гроші та витрачують їх на предмети люксусу, на дорогі футра й корсажі, на діяменти, перфуми й штучне волосся. Якби дозволити цій пропаганді далі поширитися, то це мусіло би зчасом відбитися важко на самих жінках.

Отже урядовий розслід, переведений згаданим бюром, вдаряє відразу в ці балачки про високі зарібки жінок на воєнних роботах. Показується саме, що такі жінки заробляють пересічно по менше, ніж 30 долярів у тиждень (докладно кажучи, пересічний зарібок жінок у воєнних роботах виносить $29.97 на тиждень). Очевидно, жінка не приносить домів такої суми, бо їй відтягають на доходовий податок, податок суспільного забезпечення й на воєнні бонди.

Звісно, не дасться заперечити, що робітнича заплата жінок від початку війни зросла, що вона зросла навіть дуже поважно. Ще в 1939. році фабрична робітниця заробляла (в нюйорському стейті) пересічно $17.46 тижнево. Від того часу її заробітня заплата постійно зростала. Досі вона зросла на 72 проценти, з чого найбільший приріст був останнього року.

Назагал одначе треба зазначити при тому, що цей зріст зарібків ще не означає, що жіночу роботу краще плачено, бо збільшені зарібки діставали жінки тому, бо вони працювали довші години. Тисячі жінок працює нині по 50 годин у тиждень і більше, за спеціяльними дозволами, даваними фабрикам, занятим воєнною продукцією. З цеї довшої праці, за котру жінкам припадає заплата за „овертайм" та бонуси за нічну шихту, походить цей імпонуючий зріст жіночих зарібків, які виказує урядовий розслід.

Щоби поставити в правдивім світлі закид, що жінки видають свої високі зарібки на витребеньки, треба підчеркнути передусім, що це таке пересічний зарібок. Коли кажемо, що пересічний зарібок жінки виносить 30 долярів у тиждень, то це ще не значить, що кожна жінка заробляє таку суму. Це значить, що декотрі жінки заробляють більше, ніж 30 долярів, а інші менше, ніж 30 долярів. Щасливіші з них може й мають можливість купити собі дороге футро чи перфуму, але велика маса робітниць по фабриках на таке собі позволити не може. Звичайно й на воєннім заняттю жінка мусить добре дивитися, аби звести зі собою кінці. Ще й нині є в стейті цілі звання, каже урядове бюро, наприклад домашня обслуга, які не зарабляють достаточно, а це треба сказати не тільки про нюйорський стейт, але певно й про інші стейти.

Драматичний і повчаючий інцидент

Ті, що вірять в демократичну форму правління, набирають цілком певно більшого духа і більшої віри в слушність своїх поглядів, як розглядають з різних боків те, що сталося в сенаті, де то Албен В. Барклі, сенатор з Кентоки і демократичний провідник у цій палаті, а теж і муж довіря президента Рузвелта, виступив з дуже гострою критикою спротиву президента проти податкового законопроекту. Бо коли того роду особа резиґнує з провідника через слова президента, які вважає за „образу" народніх представників, що засідають у конгресі, то щож гіршого може статись? Особливо, коли таке діється в часі, коли увага цілої нації звернена на боротьбу з ворогами, а не на партійну, чи яку іншу, та коли вороги слідкують за найменшим нашим промахом чи недомаганням, щоб їх використати у своїй пропаґанді.

Ось і тому піднеслись відразу в цілій пресі великі побоювання, як сенатор Барклі зрезиґнував з свого становища, бо надіялись якоїсь поважнішої кризи, а як не кризи, то принаймні чогось такого, що залякає наших союзників, зокрема Англію, де люди ще й досі не дуже то визнаються на деяких наших потягненнях.

Та, як бачимо, цього всього нема. „Кріза", якщо цей інцидент можна так назвати, тривала так коротко, що з нею не зможе собі дати ради навіть зручна націстівська пропаґанда. А преці́нь напруження між конґресом і президентом це одна з найсеріозніших домашніх проблем. Що це напруження доводить тут і там до конфліктів, річ відома, інакше не булоб того гострого інциденту, що зайшов між сенатором Барклієм і президентом Рузвелтом, а згл. між конґресом і президентом, чи властиво між законодатною владою і виконною. Що більше, навіть і тепер не можна сказати, що якщоб през. Рузвелт вживав далі навіть дуже „делікатного" тону, то й те не є ніякою ґарантією, щоб конґрес не відкинув якогось нового його вета в тій чи іншій справі.

Певно, що булоб далеко краще, колиб між одною і другою владою панувала цілковита гармонія. Але, як її часом нема, то чи це вже катастрофа? Чи це вже є виправдання, щоби вводити диктатуру? Навіть у такому випадку, якби евентуальний „диктатор" мав повну слушність? В нашому випадку, сам президент Рузвелт дав виразно до пізнання, що він є проти такої поведінки, виправдуючи свій спротив і даючи повну сатисфакцію як сенаторови Барклієви так і конґресови.

Американський нарід добре розуміє, що все це ще не означає полагодження справи, ні навіть конфлікту між конґресом і президентом. Але зате відчуває, що не зважаючи на те, що нам приходиться через війну зрікатись різних прав і привилеїв, усі ми дуже вразливі на те, щоб ті вкорочення були тільки хвилеві й обмежені, та щоб контроля влади була далі в руках представників народу. А податки і ухвала буджету це є спосіб тої контролі, яку конституція признає конґресови. І контроля ця, як бачимо, дійсно істнує.

Президент Рузвелт цілком певно не мав найменшої думки обмежати права конґресу, чи поводитись по диктаторськи. Це слушно підносили і ті, що час від часу критикують президента, що він цілком певно знає загальну ситуацію ліпше ніж хто другий, а тим самим може й краще піддавати думку, як треба в певних випадках поступати. Але конґрес стоїть при тому, що йому можна помилятись, бо це теж його право, а якби він так з нього зрезиґнував, то тоді він промощував би шлях диктатурі. Ось тому і те, що конґрес відкидає спротив президента Рузвелта проти податкового законопроекту, ще не значить, що конґрес має рацію у самій сути справи, а президент її не має. Навпаки, виглядає радше так, що президент має рацію, коли домагається більших податків, бо звідки взяти засоби на покриття величезних воєнних коштів, як не з податків. Та навіть в такому випадку, якби було саме так, то він таки мусить погодитись з тим, що конґрес має право з ним не годитись навіть у тому, що може згодом показатись розумним і справедливим.

Ось така є поведінка в демократії. Цілком інакша як в тоталітарних краях і диктатурах. Вона, як бачимо, не така страшна навіть і тоді, коли робить помилку, бо наш державний апарат функціонує якслід в часі найбільшої кризи, яку колинебудь світ переживав, і то функціонує без розстрілів, чисток і концентраційних таборів і висилень для тих, що не годяться з тим, що є на чолі держави.

Проф. Микола Чубатий.

Новий уряд східної України

I.

Чи правильно поставлений наголовок?

Говорити про новий уряд України в дійснім розумінню це пуста річ. В цілім СССР одиноким урядом є диктатор Сталін, що в силі „конституцію" видавати, зміняти, доповняти при однодушній ухвалі всяких совєтів, бо вони є тільки формальністю. Теж формальністю є уряди всіх так званих союзних републик, бо Сталін є всилі кожної хвилини присланого ґубернатора зліквідувати, коли він йому не подобається. Про таку звичку згадує навіть такий приятель Совєтів як Вендел Вилкі в описі свого переїзду через територію „автономної" якутської републики в східній Азії, де шефом „автономного" уряду був москвич аж зі Сталінґраду.

Тому, коли ми говоримо про новий уряд Східної України, дорогої землі наших батьків, то говоримо саме в цім формальнім розумінню; які то нові особи поставлені над Україною, щоб реалізувати над нею панування червоної націоналістичної Москви.

Вже у попередних статтях я говорив, що всякі трамтадрації про поширення прав 16 републик Совєтського Союза, з яких 13 вже належить до Совєтів, а три ще мають бути „визволені", це тільки димна заслона для дипльоматичного наступу Росії на Західну Україну, на балтійські держави та на сусідні держави середущої Европи. Наділі ні на йоту ніщо не змінилося і змінитися не може, як довго в Росії істнує диктатура. Червона вона чи біла, різниці нема ніякої.

Хто властиво має владу в Совєтському Союзі?

Для баламучення мас внутрі Росії та для роблення позорів вибиральности за границею виборности Союз має ніби виборні органи, подібні до таких, що є в демократіях. Найвищою законодавчою владою є Найвищий Совєт, СССР, немов американска палата репрезентантів та Рада Національностей, немов американський сенат. Президентом СССР є голова Найвищого Виконного Комітету тих законодатних тіл; ним є тепер смирний та послушний чоловічок Калінін, одинока людина, що перетривала усі бурі та нищення старих большевиків і військовиків; це саме є доказом, що це фіґура без значіння.

Виконною владою є Совнарком, себто Совєт Народних Комісарів, якого головою-премієром донедавна був Молотов, теж тільки сліпе знаряддя Сталіна. Доперва в часі наступу німців на Москву премієром став перший раз від часів істнування Совєтского Союза сам Сталін, переймаючи немов і формальну відповідальність за долю Совєтського Союзу.

Такі самі фіґури без значіння є теж по союзних републиках; це люди, яких імена навіть часом невідомі. Ролю Калініна для України відграє Гречуха. Виринув він по таємничім зникненню попередного довголітного старости України, Петровського, старого большевика, що десь і загинув разом з чисткою старих большевиків ще перед війною. Говорять, що син його, ґенерал Петровський мав бути у змові з відомим розстріляним ґенералом Тугачевським, так і син потягнув за собою батька.

Яке мало значіння має „Президент Української Радянської Републики" видно по цьому, що його імени не можна найти у ніякій совєтській енциклопедії, навіть у недавно виданім творі: „Политический Словар" (Москва 1940), що займається тільки політичними справами СССР; про Гречуху там нема згадки. В однім совєтськім словарі є правда згадка про Гречуху, але не про нашого. „Гречуха-хлебное й медоносное однолетное ярное растеніе". Це дійсно знак дійсности; є згадка про гречуху, що з неї роблять кашу, але нема про українского „президента" Гречуху. Теж немає ніде й слова про „міністра заграничних справ України" Корнійчука.

Дійсна влада в СССР спочиває в руках Всесоюзної Комуністичної Партії большевиків яка є одна на цілий СССР і є сильно централістичною і московскою. В Україні є тільки відділ тої самої партії. Комуністична Партія це теж не демократичне тіло, тільки є ведена по диктаторськи Виконним Центральним Комітетом Партії. А що й сам Центральний Виконний Комітет це велике тіло, то вся влада є в руках скромненького собі Політбюра, себто політичного бюра, при Центральнім Комітеті Партії, що накреслює політику партії. Це є дійсна влада в СССР. Політичне Бюро партії є тільки одно на цілий союз, а секретарем того політичного бюра від довгих літ є тов. Сталін, дійсний диктатор і Політбюра і Секретаріяту Партії, і цілої партії і цілого СССР.

З Політбюра виходять всі призначення заступників диктатора Сталіна для поодиноких союзних републик, що як особисті уповноважені Сталіна є диктаторами на місцях так довго, як довго тішаться його ласкою. По тих фіктивних союзних републиках нема Політбюр, бо Політбюро є одно на цілу Росію, тому такий заступник диктатора в Україні носить теж скромний титул Секретаря Комуністичної Партії большевиків України (КПбУ). Це є дійсний диктатор України пан життя та смерти не тільки президента, яким тепер є Гречуха, але також цілої Ради Народних Комісарів, чи сидіти там буде теж Корнійчук, чи поет Тичина, чи хтось другий. Це все без значіння.

Хто був досі диктатором в Україні?

Україна це найбільше чуле місце та найбільше небезпечне місце для Совєтів, Тому в Україну на секретаря КПбУ висилали все людину душею і тілом віддану диктаторови в Москві. Тільки переходово бували на цім пості українці з походження, отже малороси. Москва не вірила навіть змосковщеним малоросам, тому давала на цю посаду продовж останніх десять літ перед світовою війною, від коли зачалося нищення всякого національного українського життя на Східній Україні, постійно чужинців. В часі чистки в Україні та в часі протиукраїнських процесів заступником московского диктатора був поляк Косьор. Та він показався замало енерґійним і диктатором України з назвою секретаря КПбУ став москвич Постишев, що кріваво зазначився в житті України. Це за нього створений штучний голод, що забрав міліони українських національно свідомих селян та робітників. Під його режімом згинули комісар освіти Микола Скрипник, письменник Микола Хвильовий та сотки українських інтелектуалів.

Невідомо, чому повинулася нога Постишеву. Мабуть він мав якісь звязки з московською опозицією проти Сталіна, що закінчилася кріваво розправою зі старими большевиками в Москві. Досить, що Постишев зник з української землі, а його наслідником та продовжателем режіму в Україні став теж москвич, Никита Сергієвич Хрущев.

(Кінець буде).

ОЛ. ЛУГОВИЙ

ЧОРНІ ХМАРИ ІЗЗА ПРИПЯТИ

Історична повість з часів Хмельниччини.

31)

Але легка литовська кіннота не витримала. Відбиваючись від наїзджаючого козацтва почала відходити до Юревич. За ними погнались й уцілілі панцирні. Козаки здоганяли відстаючих й пришивали їх до землі. З Юревичів литвинам назустріч вискочили добірні сотні. Ще якийсь час — і з литовських корпусів втікали жалюгідні недобитки блискучого колись війська. Втікали на Річицю й Лоєв з страшними вістями, що записав тогочасний польський поет-хроніст Твардовський:

....„Страшліве весці,
бо войска провадзонци тисьонц чтеридзесці
Сам Кишчевскі надцьонга...

З невеликого Овруцького полку в очах перестрашених недобитків бутньої польсько-литовської шляхти виросла сороктисячна армія. Команданти литовських корпусів занадто сподівались на свої сили, гнались за „хамством" насліпо, не розвідавши навіть місцевости, — так були певні того, що козаки не посміють їх зачіпати — і ця самопевність була покарана. Згинула в юревичських лісах не лише більша половина литовського війська; не врятувався й сам командант корпусу, Лозецкий.

Очистивши Юревичі від литовських недобитків Овруцький полк задержався там на відпочинок. Переправа полків пішла своєю чергою. Слабших їздців залишено на охорону Бабицької переправи.

Довідавшись від полонених про стан в армії Радзивила, наказний гетьман після переправи наказав форсований марш. Ні старшини, ні козаки не питали куди він їх веде. Мали віру в свого вожда, в його щасливу зорю. Неможливий, здавалося, марш за Припять, розгром ворожої кінноти з незначними стратами пробудили відвагу й бажання помірятись з грізним литовським князем у душах старшин і козацтва. Коштом Литви збільшилися засоби озброєння. Козацтво думало, що наказний гетьман поведе їх не куди інде, як під Лоєв, на становища Радзивилової армії. Хоч знало воно, що сили й надалі ще надто нерівні, та йти бажало.

Не так думав наказний гетьман. Перемога над кільканацятьома ескадронами мішаної кінноти не видавалася йому аж так блискучою. Перемогли литвинів не напів озброєні козаки, тільки природні перешкоди, — поліські ліси та Припять; а допомогла поразці шляхетська бута й легковаження „хамського хлопства". Будь на місці командантів не ротмістри з бутної шляхти, а котрий будь з полковників-німців, — козакам більш як певно переправа не вдаласяб, а може литвини прийшлиб на український бік Припяти. Тоді війна програна. Литовські війська пішлиб широким фронтом в Україну... Щастя козаків, що литовський князь-гетьман хибно злегковажив вагу Бабицької переправи, а він, наказний гетьман України, ту похибку використав. Тільки далі ставало трудно. Радзивил довідається про поразку на Припяті, буде готовий стрінути козацтво. Вестиж слабі козацькі полки на литовський табор з силою гармат, то так, як би наказати полкам завернути у Припять й там потопитися. Ще ні один полководець світа не провадив війська туди, де ворог його сподівається. Литовського князя треба прикувати на місці операціями в його запіллі, загрозою походу в Литву. Підвести свої полки непомітно як найближче до литовського табору, напасти несподівано, не давши підготуватись до бою. Тільки такі операції давали хоч слабі надії на успіх.

І на дивовижу козацтва наказний гетьман дав наказ колонам завернути на північний схід вузонькими лісовими стежками. Повернули полки, з Хвойницького шляху завернули передові козацькі розїзди. Мовчки проїздили перед гетьманом й ховалися в лісах. На перехресті гетьман затримав полковників:

— Панове полковники. Ми в ворожій країні. Ніхто з козацтва нехай не важиться казати посполитим куди й чого ми йдемо. Дайте сотникам розпорядок, щоб козацтво не чинило кривд населенню, воно однокровне й одновірне з нами... Та ще щоб держали лад і спокій у поході. Йтимемо не шляхами, а лісами й багнами.

— Кудиж ведеш нас, пане гетьмане? — поцікавився старий Панькевич.

— На Річицю!

— Там міцний замок і сильна залога — перестерігав Голота.

— Армія литовська ще сильніша. Загрозою нападу на Литву заставимо Радзивила задержатись під Лоєвом, а може й завернути з кордонів України.

— Куди поведеш нас, пане гетьмане, туди й підемо. Хоч і на саме Вильно! Твоя в тому голова, — спокійно сказав Панькевич.

Полковники притакнули головами.

Виминаючи стовбури дерев погнали на чоло полків. А на другий день, 26. липня, 8-тисячна козацька армія стала в лісі табором всього в пів милі від Річиці.

XI.

В Річиці, після виходу литовської армії в Україну, тягнулося звичайне ґарнізонове життя. Че чуючи залізної руки грізного князя-гетьмана німецьке вояцтво використовувало воєнний стан в околиці: крало, грабувало, захоплювало собі на поспіху жіноцтво; ставало грозою місцевого населення. Командант замку, майор Шварцгоф вояцтву не показувався зовсім. За нього розпоряджувався заступник. Вже в тиждень після виходу армії прибув до Річиці писар Великого Князівства Литовського, Волович, й обняв управу запілля. З Литви щоденно надходили піші і кінні частини з Слуцька, Линська, Несвіжа, столиці і з далекого Ковна. Скоро залога числила пять тисяч війська, що при недоступному для козацтва замкови творило величезну силу. Щоденно сильні розїзди відїздили до князя під Лоїв, прибували від нього. Стали висилати розїзди й до корпусів в Юревичах. Та скрізь було спокійно. І прибула шляхта в Річиці розпочала бенкети, вичікуючи, поки князь розібє козацьких ворохобників та запросить панів у триюмфальний похід на Київ.

(Дальше буде).

Комунікат У. К. К.

В СПРАВІ ДАРУ КРОВИ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

Теперішня війна багато різниться від попередних не лиш способами воювання, але теж способами ратування ранених та недужих, нещасних жерв війни. Увесь поступ, який зробила наука медицини по сегоднішну дину над зберіганням людського життя — примінюється на перевязочних пунктах боевих ліній та у військових лічницях, де лікуються наші жовніри та моряки.

А між усіми способами, як придержати при житті та повернути до здоровля ранених — на першому місці стоїть ратування плязмою крови. Впровадження у жили конаючої людини життедайної річовини спорядженої з людської крови, яка раненим привертае силу боротися зі смертю — є найважнішим способом лікування, вживаним на наших военних фронтах. Тому потреба припасів плязми крови є велитенська і безупину зростає. Начальний лікар американської военної фльоти Адмирал Рос Т. МекІнтайр заявив, що коли у війні на Тихім Океані всего лиш один відсоток ранених моряків вмирає, — то цю обставину треба завдячувати плязмі крови, вживаній для лікування.

Кампанія Дару Крови, ведена АЧХрестом, є постійна. По цілій Америці клюби, орґанізації, церкви та цілі національні групи лучаться разом, щоб серед своїх членів зібрати якнайбільше охочих жертвувати свою кров для наших героїв.

Піднялися цього завдання також ми, американці українського роду, щоб спільною жертвенністю ратувати від смерти наших синів, мужів та братів, щоб від себе причинитися до цеї великої акції „братерства крови", яка обеднує американський нарід в одну родину, готову жертвувати свою кров на ратунок власних дітей.

Головна Управа АЧХреста погодилася, щоб акція Дару Крови на терені нашої національної групи була ведена під проводом Конґресового Комітету у цьому розумінні, що за його посередництвом наші церкви, установи та громади поведуть якнайширшу пропаґанду за жертвенністю крови, а за це А. Ч. Хрест зареєструє її вислід окремо від цілої акції, та проголосить його на спільний кредит усього українського громадянства.

Конґресовий Комітет звертаетсья до усіх наших церковних та громадських установ з проханням, щоб по місцевостях ввійшли зі собою у порозуміння та звернулися до місцевої Централі Дару Крови при АЧХресті по вказівки відносно зорґанізування українського тижня, чи дня Дару Крови у їх місцевостях. А опісля щоб доложили усіх зусиль, щоб участь нашого громадянстваб ула найчисленніша, і успіх певний. Місцеві Централі Дару Крови при АЧХресті мають обовязок піти аранжерам на руку, даючи для їх вжитку пропаґандний матеріял та усі інформації.

Подаємо адреси Централь Дару Крови по цих громадах, де є наші орґанізації:

BALTIMORE 2, Maryland. — 8 South Calvert St., telephone Calvert 5959.
BOSTON 16, Mass. — 485 Boylston St., tel. Kenmore 9060.
BROOKLYN, N. Y. — 57 Willoughby St. ,tel. Triangle 5-8040.
BUFFALO 3, N. Y. — Swan and Washington Sts., telephone Garfield 9215.
CHICAGO 2, Ill. — 5 North Wabash Ave., tel. Wabash 7850.
CLEVELAND, Ohio. — 1227 Prospect Ave., tel. Superior 1800.
DETROIT, Mich. — 450 West Fort St., tel. Cherry 1200.
HARTFORD, Conn. — 310 Pearl St., tel. 7-8251.
MINNEAPOLIS, Minn. — 1807 Lyndale Ave. South, telephone Geneva 5361.
NEW YORK 16, N. Y. — 2 East 37th St., tel. Murray Hill 5-6400.
PHILADELPHIA 2, Pa. — 1424 Walnut St., tel. Pennypacker 3969.
PITTSBURG 2, Pa. — Liberty Ave. at Ferry St., telephone Grand 1680.
ROCHESTER 8, N. Y. — 37 Exchange St., tel. Main 6161.
ST. PAUL, Minn. — 107 East Kellog Boulevard, tel. Garfield 2893.

За координаційний відділ співпраці з АЧХрестом при Конгресовім Комітеті:

Клявдія Олесницька, гол. — Богдан Катамай, секр.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

А ЧИ ЖАЛУВАЛИ УКРАЇНЦІВ?

Даруйте, що зроблю деяку заввагу як довголітній читач „Свободи". Знаходжу часто новинки в ґазеті про те, що німці роблять полякам. Я далекий від того, щоб терпіти німцям їхні варварства. Вони показали себе дійсними дикунами. Але не про те мені іде, а про те, що з тих новинок виходилоб, що ґазета дуже жалує поляків, а чи вони жалували українців, як були при владі? Тому добре булоб подавати новинки про німецькі злочини, але при них і пригадувати полякам, що вони багато такого сами робили. Я не жалую ворогів українського народу, бо вони всі на одно мотовило намотані: німаки, большевики, чи поляки. І є багато наших людей, що так думають як я, тільки мовчать. А як інакше можуть думати?! Можу я інакше думати, коли мені на постерунку в Товстім застрілили в підступний спосіб польські жандарми одинокого сина Евгена за те тільки, що був щирим українцем, що боровся в рядах Української Армії за свободу і незалежність свого народу? То є такий біль, якого не можна забути, як не може забути ціла українська нація мученичої смерти Басарабової, Біласів і Данилишин і їм подібних. Ми знаємо добре, що німці то драбня. Знаємо, що є большевицьке пекло, але й польської пацифікації не можемо забути. І як можна забути? Чи польський уряд у Лондоні знає якесь добре слово про український нарід? Він навіть не знає, що є якась „Західна Україна", а визнає тільки „східні креси". Польська преса ще далі плете про „русінуф". Ще досі не навчилася навіть називати наш нарід по людськи.

Я не від того, щоб писати про поляків і Польщу і що там діється. Але добре булоб їм пригадувати при тому, як то вони поступали з українцями. Може таки хтось з них читає українську ґазету, то тоді буде знати, що то думає про них той „почціви людек рускі". А той „людек" є порядний і добрий, а не доброю і непорядною була тільки та польська політика, що тепер і Польщу придавила. Польським політикам тоді дійсно помішалось в голові, бо інакше не булиб допускали до того, щоб в українських кооперативах вояки та жандарми обливали нафтою муку та різні віктуали, як це було в часі пацифікації, а якби не були дерли подушок з пірям в дикунський спосіб, то й не булиб порозлітались тепер по світі, як це піря з тих подушок по подвірю...

В залученню посилаю мою скромну лепту в сумі $2 на працю Українського Конґресового Комітету. Посилаю те, що можу.

Андрій Швець,
член і орґанізатор від. 206 У. Н. С.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конґресового Комітету переслали: А. Костів зо збірки, яку перевів о. В. Уляницький в укр. катол. церкві в Нортгемтоні, Па., в сумі $46; о. В. Лотович як жертву від Бр. св. Володимира, від. 169 Провидіння в Джерзі Сити, Н. Дж., $20; Г. Кісіль як жертву від. 336 У. Н. Союзу з Клівленду, О., $10; Юлія Юревич як жертву від. 413 У. Н. Союзу з Нюарку, Н. Дж., $5; В. Кацюбій з Асторії, Л. Ай., жертвував $10, а С. Цимбала з Вруклина, Н. Й., $5.

Впродовж 1942 року Американський Червоний Хрест зібрав 1,250,000 пожертв крови для армії та фльоти. Тепер потреба в плязмі з крови є настільки велика, що на 1944 рік має бути зібрано 5,000,000 пожертв крови. Потреба жертводавців крови та фондів на утримання центрів, де збирається кров. Жертвуйте свою частку!

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Вунсакет, Р. Ай. — В списі проголошених жертводавців має бути по $1: П. Кичак і Строцький.

ҐЕНЕРАЛ МИКОЛА ВАТУТІН, що розбив німецькі війська ґенерала фон Манштайна в Україні.

ПАМЯТАЙТЕ ЗА НЕДІЛЮ, 5. БЕРЕЗНЯ, В КАРНЕҐІ ГОЛ В НЮ ЙОРКУ

В ТОМУ ДНІ ВІДБУДЕТЬСЯ ВЕЛИЧАВЕ СВЯТО-КОНЦЕРТ В ПАМЯТЬ 50-ЛІТТЯ У. Н. СОЮЗУ. НА НЬОМУ ВИСТУПИТЬ З ДОКЛАДОМ ПРО УКРАЇНСЬКУ СПРАВУ **ВИЛИЕМ ГЕНРІ ЧЕЙМБЕРЛИН**, ЯКОГО АМЕРИКАНСЬКА КРИТИКА ВИЗНАЄ НАЙКРАЩИМ ЗНАВЦЕМ СХОДУ ЕВРОПЕ.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

Старанням Відділів У. Н. Союзу

з метрополітальної округи міста Ню Йорку

— відбудеться —

СВЯТО-КОНЦЕРТ

з нагоди 50-ліття У.Н.Союзу

в неділю, 5. березня 1944 року

(SUNDAY, MARCH 5, 1944)

CARNEGIE HALL

57TH STREET & 7TH AVENUE NEW YORK, N. Y.

Початок концерту в годині 7:30 ввечір.

У ПРОГРАМІ ВОЗЬМУТЬ УЧАСТЬ: **ЛЮБКА КОЛЕССА**, світової слави піяністка; **МИХАЙЛО ГОЛИНСЬКИЙ**, славний оперовий співак (акомпанiює панна **ОЛЯ ДМИТРІВ**); мішаний хор під управою проф. **ЮРІЯ КИРИЧЕНКА**. БЕСІДНИКИ: **WILLIAM HENRY CHAMBERLIN**, визначний американський письменник і журналіст та один з найкращих знавців східно-европейського питання; **АНТІН ГЛИНКА**, посол Канадійського Парляменту; **CLARENCE A. MANNING**, професор Колюмбійського Університету; **ДМИТРО ГАЛИЧИН**, секретар У. Н. Союзу; **СТЕПАН ШУМЕЙКО**, редактор „Юкрейніен Віклі".

Цеї самої неділі перед полуднем будуть відправлені в Ню Йорку Благодарственні Великі Служби Божі, а по Службі Божій панахиди за всіх померших членів У. Н. Союзу в укр. кат. церкві св. Юра та в укр. прав. церкві. св. Володимира. Пороблено старання, щоби були відправлені панахиди теж і по всіх українських церквах Нюйорської Метрополітальної округи.

Шановні Члени й Члениці У. Н. Союзу, Шановні Громадяни Ню Йорку й околиць!

Дня 5. березня обходитимемо 50-ліття У. Н. Союзу, отже цеї громадської установи, що дала почин нашому зорґанізованому народному життю на американській землі. Тому пошануймо цю установу нашою численною участю в концерті. Хай цей день, 5. березня, буде для нас усіх справжнім, великим святом, таким великим, як великою була 50-літня праця У. Н. Союзу для нашого добра. А звеличаємо цю працю Союзу гідно й достойно тим, що прибудемо громадно на це ювилейне Союзове свято.

Тикети можна дістати в секретарів поодиноких Союзових відділів, або в головній канцелярії У. Н. Союзу. Тикети є в ціні: 83 центи, $1.10, $1.65 і $2.20.

ЮВИЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ 50-ЛІТТЯ У. Н. СОЮЗУ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З помилки бизнесменів — витягнути добру науку!

В місяці лютім минає три роки, як в Ню Йорку, по довгих роках нечинности, зреорганізовано „Союз Українських Бизнесменів". Ця організація наробила свого часу чимало розголосу, не тільки в околиці Ню Йорку, але по всіх українських громадах в Америці.

А заговорили про неї не тільки люди, котрі мають щось спільного з бизнесом, але заговорили навіть і такі, які булиб краще зробили, якби ради загального добра не були торкались такої справи, бо С. У. Б. не була ніяка політична організація, ані не була під впливом якихсь політичних угруповань. Це була організація бизнесменів для бизнесменів. Як така, вона вже сама собою була корисна для українського громадянства, бож організувала певну його частину. Так і глядять на таку справу інші національні групи.

Люди доброї волі дивились на „воскресення" тої організації досить оптимістично. Думали, що таки з того „щось" буде, особливо, як побачили на перших зборах в „Бетовен Гол" у Ню Йорку понад дві сотні різних бизнесменів та почули палкі промови від наших „дорослих" бизнесменів. Отже мали повну рацію бути оптимістами такого дила, бож мірили бизнесменів таким мірилом, як на бизнесменів пристає. Думали, що це „вибрані з вибраних", а як так, та таки потрафимо „щось" разом зробити.

Правда, що С. У. Б. ріс у членах так скоро, що до двох місяців вписалось до С. У. Б. около 180 членів - бизнесменів різних категорій. Більшість з них становили такі, що по заплаченню першої вкладки на збори не приходили і більше членських вкладок не платили, так, що С. У. Б. остав на руках кількох бизнесменів, котрі старались всіма силами працю продовжати.

Думаю, що більшість так зв. незалежних від української клієнтелі бизнесменів не зрозуміли ваги такої організації, бо не виказували співпраці. Думали, що така організація для них непотрібна, забуваючи, що така організація дуже потрібна не тільки для дрібних бизнесменів, але для всіх бизнесменів, без огляду на категорію, та, що така організація булаб свого роду моральним здобутком українського громадянства.

Інша частина т. зв. дрібних бизнесменів (головно гросерники) не довіряли; боялись. Вірили ворожим підшептам. А тяжко було їх переконувати без спільної праці наших видніших бизнесменів, бо організація не є одна особа, або комітет чи уряд, але, щоб розвивалась, вимагає безустанної праці всіх членів, або хотяй тих, котрим добро організації лежить на серці.

Сьогодня, мов би в третю річницю зреорганізовання С. У. Б. в Ню Йорку, хочу пригадати всім тим, що були членами С. У. Б., скільки то ми витратили морально і матеріяльно лише тому, що не хотіли зрозуміти ваги доброго почину та легковажили собі таку організацію, як С. У. Б.

Морально потерпіли не тільки бизнесмени, але й українське громадянство, а найбільше потерпіли наші дрібні бизнесмени, а властиво українські гросерники.

Відомо, що в організації С. У. Б. було понад 50 процент самих гросерників. Мали ми на меті створити спеціяльний відділ гросерників в раменах С. У. Б., котрі малиб робити спільно закупи споживчих товарів, або мати свою власну гуртівню.

Скликали ми збори, робили переговори з подібними організаціями інших народностей та засягали інформацій для добра організації.

Були теж і практичні люди до ведення такої гуртівні; були навіть члени С. У. Б. не-гросерники, котрі з власної охоти хотіли помогти фінансово тій справі; був навіть такий бизнес по стороні гросерників, що не вимагав капіталу, а тільки кооперації. Та був і брак у наших гросерників двох річей: брак довіря до своїх людей і брак віри в свої сили.

Можливо, що сегодня неодин гросерник давно звинув бизнес з різних причин, бо війна є паном ситуації, але ті що остали в бизнесі, видять тепер — помилку. Вона повинна їх хоч тепер навчити, що — в злуці сила.

Кожний з дрібних бизнесменів видить тепер, де він опинився.

Кождий переживає часи, що не так то легко „купувати і продавати", як йому попередно здавалось. І думаю, що тепер кожний з дрібних бизнесменів знає, що не гроші роблять бизнесмена, але практика.

Я знаю факти, повно їх як то натягають тих дрібних бизнесменів всякі „джабери" з троками і без троків. І можу сказати, що в Ню Йорку і околиці ні один гросерник не дістає таких продуктів як масло, сир, всякі вироби масарські та інші мясива по сталих цінах. А навіть має трудноші, щоб діставати решту гросерних продуктів.

Знаю, як це тепер відчуває дрібний бизнесмен, котрий завдяки своїй несвідомости та підшептам тих, котрі тепер його натягають як струну, вірив тим блахманам тоді, як був час стати паном ситуації. А чи це не булоб корисним не тільки для нього самого, але також і для клієнтелі?

„За практику треба платити" — так приказують. Кожний мусить платити за свої помилки, але на помилці не тратять ті, що з помилок чогось навчаться.

Треба мати на увазі, що 100 гросерників, разом взявши, представляло бизнес около 3 мілони долярів річного обороту. Маючи свою репрезентацийну силу з таким оборотом, то кожний признасть, що з такою фірмою мусять усюди рахуватись.

Поза такі факти, треба ще мати на увазі нашу країну та її воєнні змагання. Скільки то всяких жертв іде на різні цілі, а чи не булоб корисним для українського загалу знати, як репрезентують себе в тих змаганнях українські бизнесмени?

Минулось і не вернеться це, що ми стратили. Та хай та помилка буде для нас наукою, а вона нам колись придасться. Я таки вірю, що найдуться люди, котрі таки збудують С. У. Б. в Америці!

Платон Стасюк.

І БУДУЧА КОРОЛЕВА ВДІВАЄТЬСЯ В ПАЙКОВУ СУКНЮ. — Підчас недавного весілля в Вестмінстер Абі, в Лондоні, принцеса Елизабета й принцеса Маргарета зявилися в простих сукнях, скроєних за обмеженими сукна, обовязуючими в Британії.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

З уродин на добрі цілі.

Дня 13. лютого б. р. відбулася ювилейна забава з нагоди 50-літних уродин п. Стефана Слободяна, котрий сповняє обовязок головного радного У. Н. Союзу. Найближча його родина, знакомі і приятелі зійшлися в цей день до його власного дому в Філядельфії, щоби своєю присутністю звеличити день уродин. Як святочна родина заняла належні місця при накритім столі, забрав слово п. Онуфрій Волчек та зложив найсердечніші желання шановному ювилятови, обговорюючи його життя як громадського діяча від молодечих літ аж до теперішних, а теж як доброго і примірного мужа в житті понад 25 літ подружого життя та взірцевого батька двоє дітей. Опісля звернувся бесідник до гостей, взиваючи при милій гостині та ситому столі згадати і про українські установи, які потребують фінансової помочи. Збіркою занявся п. Гавр. Слободян. Жертвували: ювилят Стефан Слободян $25, Гавр. Слободян $5, Тимко Слободян $2; по $1: Семен Бабяк, Гриць Дороговський, Мих. Барановський, Василь Сегінь; Онуфрій Волчек $2. — Разом $38. Жертводавці розподілили сумою як слідує: Укр. Конгресовий Комітет $5, Вор Модерс $5, Червоний Хрест $5, Наше Життя $3, Дім Старців у Філядельфії $10, Український Католицький Семинар у Стемфорд $10. Гроші вислано на вище призначені місця.

Онуфрій Волчек.

ПІДПИРАЙТЕ БИЗНЕСМЕНІВ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ", А ТИМСАМИМ ПІДІПРЕТЕ „СВОБОДУ".

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

От з кого брати приклад!

Перебуваючи в Ню Гейвен зайшов я до гром. Осипа Березіцького. Він вже від років, як не бачить, бо втратив зір. Але не втратив віри в слушність і перемогу української справи! Не може читати сам наших газет, але йому читають. І так прочитали йому про Другий Український Конгрес, що відбувся в Філядельфії й ту працю, яку тепер треба виконати. Вислухавши того всього — жертвував $10 на працю Українського Конгресового Комітету.

А щож ми на це? Ми, себто видючі! Коли така невидюча людина дає таку жертву, бо її болить народня справа, то яким соромом треба покритись перед світом нам усім, що добре видимо і незле живемо, але якось не дуже то спішимось з жертвами на попертя народньої справи. А вважаємо себе часто за стопроцентових патріотів!

Складаючи свою жертву, гром. Березіцький заявив, що він не робить того, щоб випередити інших жертводавців, ні зачати торг: Хто дасть більше! Сказав тільки, що складає жертву як звичайний громадянин, якому дорога українська справа, і то все.

Думаю, що й в Ню Гейвен відчують щиро ось той поступок п. Березіцького й дещо глибше застановляться над тим, що сталось з громадою, що не вислала навіть делегата на Другий Конгрес, що нічого не робить в справі Української Ударної Кампанії в справі воєнних бондів. А як громада не робить, то що сталось з одиницями, з тими, що були на переді?

Початок зроблений. Невеликий, бо недавно заснований 414 відділ У. Н. Союзу зложив від себе $5 на працю Конгресового Комітету і продав бондів Четвертої Позички на $6,500. А тепер слово за іншими товариствами і братствами.

На Конгресовий Комітет зложили: П. Березіцький $10, відділ 414 $5, а по $1: Петро Салабай, Іван Горбачук. — Разом $17.

А. Маланчук.

Американський Червоний Хрест закликає впродовж березня всіх до збірки $200,000,000 на його Воєнний Фонд на 1944 рік. Цей фонд мусить бути зібраним, якщо Червоний Хрест має надалі продовжувати свою працю. Жертвуймо щиро

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ОДІДИЧИВ МАЄТОК. Цей моряк американської фльоти Генрі О. Ларсон, був колись полісменом у Шікаго в околиці, де жила родина Тома Микса, відомого фільмового актора. Вдовиця по акторі оставила Ларсонови маєток вартости 410,000 долярів.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 16. лютого 1944 р. помер на удар серця у 62. році життя

АНДРІЙ НЕПОРАДНИЙ,

член Тов. Зап. Січ, від. 363 У. Н. Союзу в Олієн, Н. Й.

Покійний походив зо села Серники середні, пов. Рогатин. До У. Н. Союзу вступив у 1915 році. Полишив у смутку жену Катерину, три дочки, сина і двох внуків.

В. Й. П.! Г. П., секр.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, ч. 927. Тонкий Джовнс, американець.

Як Джад-Баль-Джа дав сигнал, на поляну вийшов чоловік і здержався здивований.

„Що це таке? Цирк" сказав до себе. Французи здивувалися. „Американець!"

„Так. Я звусь Слим Джовнс, американець. Воював на півночі. Попав у неволю. Утік".

Як Джад-Баль-Джа поступив до нього, Слим крикнув: „Гей, мистер, закличе свого льва, як не хочеш, аби йому щось сталося".